hållandevis mera än vi. Danmark har lika lott med oss, kanske större, i fråga om arkivbestånd, men är långt före oss beträffande förvaltning och publicering; även här kan det sägas att resurserna är mindre. Flera generationer svenska forskare och arkivmän har under knappare villkor än de nuvarande gjort betydande insatser, att i gång ett stort verk, som inte är avslutat, men är på god väg. Detta arbete borde förplikta oss att föra verket vidare.

Vad gäller då saken, uträknad i statsanslag. De av Vitterhetsakademin tillkallade utredningsmännen har i sin promemoria gjort en del beräkningar. Häri ingår inte vissa i och för sig angelägna utgivningsarbeten som de saknunniga inte kunnat för närvarande kostnadskalkylera. Beräkningen slutar med en summa på 100.000 kr. i årliga anslag. Drygt hälften skulle gå till riksarkivets publiceringsarbeten, resten till annan organiserad utgivning. Till beloppet bör läggas vad riksarkivet därutöver behöver för förstärkning av sin personalorganisation. I förhållande till nu utgående anslag innebär detta en betydande ökning. Jämfört med vad staten under senare år offrat för andra vetenskapliga ändamål är summan blygsam, i den vetenskapliga upprustningens namn har nya institut och råd skapats och avsevärda penningmedel ställts till deras förfogande, under det att en del bestående institutioner förbisetts och försummats. Det är i själva verket ringa glädje med exempelvis ett antal nya historieprofessurer och därtill anknutna biträdande lärarbefattningar, om de institutioner som skall betjäna de nya forskarna inte erhåller motsvarande förstärkning. Härigenom öppnas inga nya forskningsmöjligheter; de vidtagna åtgärderna får inte avsedd effekt. Om den vetenskapliga upprustningen skall vinna sitt mål, måste den genomföras även här.

HINKE

När Brand-redaktören Hinke Bergegren lämnade fängelset i Ystad. Karikatyr i Nya Nisse 28.12.1907.

"Nu å' Hinke lös!"

I SERIEN "Banerförare" har *Waldemar Bernhard*, känd för sin utmärkta bok om Dan Andersson, utgivit en kort biografi över *Hinke Bergegren* (Folket i Bilds förlag, 1: 50). Det är en fin och intelligent ton i denna skrift, en ton av vemodig uppskattning, förståelse och ironi; Hinke representerar ett stycke av författarens ungdom, som nu är avlägsen och betraktas med både saknad och älskvärd överlägsenhet. För 40—50 år sedan var Hinke landets anarkist och oseglighetsagitator, en skräckbild, om ock i miniatyr, för borgerligheten. och en avskydd och stundom farlig kritiker av den socialdemokrati som under Hjalmar Brantings ledning gick mot moderation och makt. Nu presenteras han som nr 4 i serien "Banerförare", med Branting, Sterky och Palm som kolleger. Det visar bäst att allt vad Hinke stod för blivit gammalt, en del genom att godtas av alla, en del genom att avvisas av alla.

Som många andra socialistiska extremister kom Hinke från ett gott borgerligt hem och fick en vårdad uppfostran; hans ömhet mot modern här till de vackraste dragen i hans liv. Sedan han tidigt och uppenbarligen främst genom läsning omvänts till en vag och radikal socialism blev han agitator och litteratör. Sin första berömmelse vann han genom att inom det unga socialdemokratiska partiet plädera för ett slags anarkism; vid 1891 års kongress besegrades han av Branting, och femton år senare uteslöts han ur partiet för sin våldsagitation. Sedermera blev han som utgivare av Brand och som propagandist för "Kärlek utan barn" omkring år 1910 en personifikation av den vildaste rabulismen. Personligen tycks han ha varit vänlig och hjälpsam, naiv och uträtvänd, "en herre med ringa djupsinne", ytlig och utan riktig realitetskänsla — ur denna kombination uppstod både mod och ansvarslöshet. Hans skönlitterära försök var totalt misslyckade; hans anarkistiska "ideologi" hör till det mest oklara och oreflekterade som framförts i svensk politisk debatt.

I 70-årsåldern.

Höjdpunkten i hans karriär var propagandan för "Kärlek utan barn", för användning av preventivmedel; han drevs inte eller åtminstone inte bara av någon sorts teoretisk liberalism, utan främst av omtanke om kvinnorna, de fattiga mödrarna inom och utom äktenskapet. På den punkten var Hinke utan varje tvekan en föregångsman, och samnolikt utövade han också ett direkt inflytande på stora folkgruppers betraktelsesätt. I Hinkes till arbetarklassen riktade agitation ingick en respekt för litteratur och över huvud andlig kultur som var helt fri från marxistiska schabloner om en klyfta mellan borgerligt och socialistiskt tänkande. Hos f. d. ungdomar finner man alla en intellektuell inriktning jämte ett även mot det egna partiet vaket självständighetskrav som är en frukt av Hinkes foetran. Många unghinkar blev under 1910-talet syndikalister, och det antydda drag av frihetskänsla och andlig integritet har gått i arv till denna röreise. I sanningens intresse bör tilläggas att dessa vackra egenskaper inte sällan förenas med en ovanlig oreda i åsikterna, en stundom halvt medveten flykt från politikens realiteter.

Som anarkist, våldsagitator och försvarsnihilist diskuterade Hinke föga ingående i Bernhards skrift. Delvis beror det kanske på att allt detta verkar så avlägset och nära nog idyllliskt; även över Hinkes "småmord" är det något nästan gemytligt i jämförelse med kommunismens systematiska terror. Delvis spelar kanske en omständighet betydande roll för förskönandet av Hinke och hans kumpaner verkligen förde den råa och hänsynslösa hetskampanj som de anklagades för av både borgerliga och socialdemokrater, att de med all sannolikhet genom den reaktion de väckte var en fara för den moderata socialismen och att de likaledes kan antas ha en del av ansvaret för den hatfulla tuhilism som fanns hos många av den tidens svenska arbetare. Hinke yttrade dock på fullt allvar och vid mogen ålder: "För min del anser jag småmord vara alldeles utmärkta, och sådana attentat sätter skräck i de härskande i samhället. Vi skall inqitata det gift som heter hat så att vi blir mogna för vilket våld som helst." Han ställde sig solidarisk med en publikation vars syfte framgår av ett citat: "Ingenting är brottsligt för de verkligt revolutionära socialisterna... Vår lösen är: dolken i kötet." Den som talar så har inte rätt att frånsäga sig allt ansvar för de våldsdåd som på den tiden utfördes av unga och — som man med all rätt brukade säga — missledda arbetare.

Med alla sina förtjänster är Bernhards skrift därför inte på långt när så objektiv som man har rätt att begära även av en halvt officiell biografi. I vida högre grad har i andra biografiska arbeten rörande den svenska arbetarrörelsen tendensen att sudda ut motsättningar, att stanna vid det tillfälliga, att forma helgon för eftervärldens tillbedjan varit oförsvarlig. Genren blir värdelös om Branting och hans dödsfiender, socialdemokrater, ungsocialister och vänstersocialister — om några år kanske också kommunister — presenteras för nutidens ungdom som "banerförare" utan vank och lyte.

HERBERT TINGSTEN

10-åriga Alleberg börjar den 11 juni

Som ett säkert värtecken har årets prospekt från Segelflygklubben Alleberg utkommit. Skolan grundades 1940 och firar alltså 10-årsjubileum. Startkapitalet fick man genom en landsomfattande insamling, vilken på dryqt en månad gav över 200.000 kronor.

Sverige intar för närvarande en internationell ranqplats inom segelflyget, vilket bland annat föranletts att vi i år i samband med Aeroklubbens 50-årsjubileum får anordna de första officiella VM-tävlingarna i segelflyg som någonsin ägt rum. Segelflyg-VM går i Orebro i juli.

Under de gångna nio åren har på Alleberg gjorts nära 40.000 starter med glid- och segelflygplan, och dessutom har bland annat utbildats cirka 200 segelflyginstruktörer.

Sommarens allmänna kurser börjar den 11 juni. Bland nyheterna kan nämnas två snabbkurser i dubbelkommando i vilka man på tre veckor går igenom tre utbildningsstadier — från nybörjarens A-diplom till C-diplomet.

Skolan har nu inte mindre än 24 glid- och segelflygplan och två motorflygplan.

Genealogiska föreningen har haft årsmöte på Ostermalmskällaren under ordförandeskap av fil. dr Wilhelm Thim. Sammtliga styrelseledamöter, som var i tur att avgå, återvaldes. Efter förhandlingarna höll kaqten Nils Bellfage föredrag med skioptikonbilder om Erik Soop och hans sjuktress. Föreningens nya tidskrift Slekt och Hävd utkom med sitt första häfte till årsmötet.

De **erkända sjukkassorna** på Gotland utbetalade under 1949 nära 900.000 kr. i sjukhjälp. Antalet medlemmar är 24.088, vartill kommer 12.000 sjukförsäkrade barn — det högsta antalet i landet. (DN, Visby.)

Antalet TCO-anslutna i Norrköping uppgår till 3.827, vilket innebär en ökning sedan i fjol med över 400. Till ordförande valdes vid årsmötet kriminalöverkonstapel G. Fredman, Tryckeriföreståndare Eric Stangelin som varit en av qrundlägqarna till verksamheten i Norrköping, avgick ur styrelsen. (DN, Norrköping.)

Tullmannaförbundet kräver högre löner

Tullmannaförbundets förstärkta styrelse, som varit samlad till överläggningar på måndagen och tisdagen, har behandlat lönefrågan ingående. Stabiliseringsaktionens grundläggande princip, har icke följts, konstaterar styrelsen i ett uttalande. Särskilt under senaste året har den ena samhälls- och löntagargruppen efter den andra skaffat sig inkomstförbättringar, medan för statstjänstemännen ett absolut lönestopp varit rådande.

Då denna utveckling delvis skett mot uttalanden från företrädande finansministrar — särskilt för de lägt avlönade statstjänstemännen — kommit att framstå som uppenbarligen oriktiqt. Styrelsen finner det därför vara ett oeftergivligt villkor, att vid de nu åvsevärde lönef örhandlingarna mellan regeringen och tjänstemannaorganisationerna lönefrqqet för statstjänstemännen från nyåret 1951 bringas i god relation till löneläqe för motsvarande grupper i privat och kommunal tjänst senast detta, men också att en skälig kompensation tillerkännes statstjänstemännen för den längre tid de fått vidkännas lönestoppet samt att de lägt avlönades ekonomiska förhållanden tillräckligt beaktas.

Kust- och gräsbevakningspersonalens lönegradsplaceringsfråga har förhalats på ett skandalöst sätt, heter det vidare, och styrelsen begär snara, och genomgripande ändringar och förbättringar för dessa grupper.

För tullverkets biträdespersonal slutligen krävs att frågan om en provisorisk förbättring prövas redan i år, så att förslag kan föreläggas nästa års riksdag.

Det behövs "extra" när man växer

Milda är solsken i kosten

Se till att barnens kost är allsidig, omväxlande och tillräcklig. Lät rikligt med Milda ingå. Milda är lättsmält näring med vitaminer årer runt. Milda är solsken i kosten. (Margarinbolaget)

Milda säljes i hopmanslutlikar

Låg mammal - låg Milda

Ny Biggles

Kapten W. E. Johns
BIGGLES I ANTARKTIS
Sixten Ahlrud
MYSTERIET MED SILVERKULAN
S. A. Klubien
SMUGGLARJAKTEN
Anna-Lisa Almqvist
DU KÄNNER INTE PATRIK
Sven Wernström
FLICKAN OCH FILMEN
Böcker som ungdomen gillar
Enkel volym 2:25 inbunden
Dubbelvolym 3:25
WAHLSTRÖMS UNGDOMSBÖCKER

Att sy efter Simplicity är enkelt

— Ni behöver inte riskera att misslyckas. De klara beskrivningarna tillåter även en mindre van att nå ett lyckat resultat. NK:s urval av barnmönster för såväl pojkar som flickor i Simplicity är trevligt och rikt varierat. Ett par exempel uppifrån räknat:

1731 1—10 år 1:25
1243 1—4 år 1:25
1786 6 mån.—3 år .. 1:25

Mönsterbönnan, 1 tr.

P. S. I Manufakturhallen har Ni mängder av tyger att välja bland — i alla prislägen!

tel: 23 00 00
Hj Nordiska Kompaniet

Kronan i nylon!

Kronan, det svenska märket i toppklass, presenterar en förnämlig nylonfamilj på NK. De fyra medlemmar, som är nämnda här, prägins av samma högklassiga utförande som alla andra alster, vilka bära märket Kronan.

Strumpebandsbälte, knäppning bak .. 12:75
Smal höfthållare, knäppning i sidan .. 14:50
Elegant bixtlåsgördel (se bilden) 34:50
B.H. (se bilden) 7:25

P. S. *"Nästan lugenting"*, den varma årstidens foundation garments, utförda i det underbart skira bomullsmaterialet, kommer inom den närmaste tiden i ett flertal artiklar.

Korsettavdelningen, 1 tr.

Nya skor i ny miljö

NK presenterar Joyce's "Jack O'Diamond"...

Joyce's skor har detta oefterhärmliga "extra" som är svårt att definiera men vilket varje dam som är "shoe-minded" intuitivt kombinerar med kvalitet och hög klass. Nyheter i Joyce värskor har nu kommit in och som första modell presenterar NK *Jack O'Diamond*, en trevlig fritidsko med elegant slejfarrangemang. Den har stängd tå och hål samt plattform och kilklack. En idealisk fritidsko, passande för våra yngre damer och över huvud taget den som sätter värde på en mjuk och skön, lättklackad promenadsko. *Jack O'Diamond* finns i svart, brun, gyllenbrun och blå kalv samt svart mocka och kostar ..... 49:—

Damskoavdelningen, bottenvån.

Torino-väskan — succé på NK!

Dessa originella, praktiska och roliga väskor, inspirerade av italiensk mode, accepterades genast av de svenska damerna och alldeles speciellt av den yngre generationen. Till värdräkten, antingen den går i blått, grått eller brunt, bär Ni med visshet om att vara up to date den chica Torinoväskan från NK. Prislägen ..... 24:50 — 40:—

Damväskavdelningen, bottenvån.

Hj Nordiska Kompaniet

© Tingstensamlingen Publicerad med tillåtelse av Dagens Nyheter AB.